

Gezamenlijke visie Bestuur en Toezicht

Vastgesteld door de bestuurder d.d.: 11 april 2022

Vastgesteld door de Raad van Commissarissen (de raad) d.d.: 11 april 2022

Inleiding

In de Woningwet en Governancecode 2020 is het speelveld voor woningcorporaties aangegeven en kaders voor het interne toezicht. Bepaling 1.1 uit deze code geeft daarbij aan:

“Bestuur en RvC hebben een gezamenlijke visie op besturen en toezicht houden. Het realiseren van maatschappelijke waarde op lange termijn staat daarbij voorop. De visie gaat in op de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de doelstellingen, de strategie, het beleid, de financiering en de onderlinge wisselwerking in rollen. De RvC beschrijft hierin zijn rollen (werkgever, toezichthouder en klankbord) en taakuitoefening als intern toezichthouder”

Deze visie is opgesteld met de huidige kennis en ideeën op goed toezicht. Interne en/of externe veranderingen en opgedane inzichten zijn van invloed op de toezichtvisie. Deze visie is dan ook een ‘levend’ document. Periodieke herijking is van wezenlijk belang voor het goed kunnen functioneren van de raad en het behouden van een gezonde verhouding tussen bestuur en toezichthouders.

1. Visie / essentie

1.1 Visie

Patrimonium voert vanuit haar maatschappelijke opdracht haar volkshuisvestelijke taak uit in de gemeente Groningen. Dit doen we vanuit de volgende visie: *Patrimonium wil als woningstichting vanuit haar eigen visie op ‘goed wonen’ een betrouwbare en efficiënte verhuurder zijn van kwalitatief goede en betaalbare woningen aan mensen die financieel niet in staat zijn om zelf in deze primaire levensbehoefte te voorzien. Groei van het bezit is geen doel op zich maar een middel tot bedienen in woonbehoefte.*

Daarbij kenmerkt Patrimonium zich dit te doen vanuit haar *christelijke identiteit* en te staan voor *goed rentmeesterschap, goede leefbare wijken* in de stad Groningen met specifieke aandacht voor de *kwetsbaren* in onze samenleving vanuit barmhartigheid.

Bestuur en raad zijn zich er van bewust dat bij het invullen van haar opdracht belangen van partijen kunnen botsen, zodat ook steeds een bredere belangenafweging gemaakt moet worden. In een tijd waarin er complexe vraagstukken op ons afkomen vraagt dat om een zorgvuldige belangenafweging waarbij we meewegen welke wensen en behoeften er zijn bij onze partners. Het maken van beleidsmatige keuzes van Patrimonium blijft echter de verantwoordelijkheid van de bestuurder en van de raad als toezichthouder.

1.2 Samenspel

Om zorg te dragen voor een goed samenspel tussen bestuurder en raad vraagt dat wat aan gedeelde waarden en houding en gedrag. Daarbij wordt de basis gevormd door wederzijds vertrouwen, een open houding, de juiste intrinsieke motivatie (sociaal betrokken), integer handelen, respect en een kritisch vermogen.

De raad en de bestuurder hebben een gedeeld beeld van de operationele en strategische doelstellingen van de organisatie. Bestuur en raad staan voor autonomie van handelen: de raad is klankbord voor de bestuurder, toetst achteraf aan de vooraf gestelde en met de bestuurder gedeelde en afgestemde kaders, waarbij de bestuurder de raad in voldoende mate van informatie voorziet en informeert. De raad vindt het belangrijk dat de bestuurder voldoende mandaat heeft om slagvaardig te kunnen opereren.

Verwachtingen en bedoelingen worden naar elkaar toe uitgesproken. En hoewel er sprake is van een hiërarchische verhouding met de bestuurder streeft de raad naar wederkerigheid in de werkrelatie. Van de bestuurder wordt eenzelfde houding verwacht richting de werkorganisatie.

De bestuurder is verantwoordelijk voor het functioneren en presteren van de organisatie en legt daarover intern verantwoording af aan de raad. De bestuurder is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en is daarin (behoudens verleende mandatering) de enige binnen de organisatie die daartoe bevoegd is. De raad komt ten aanzien van de besturing van de organisatie geen beslissingsbevoegdheid toe. Zaken die de dagelijkse gang van zaken betreffen en zaken betrekking hebbend op het functioneren van de bestuurder zullen, indien deze in eerste instantie zijn bekend gemaakt aan/of ter kennis zijn gekomen van de raad, door de raad in alle gevallen met de bestuurder moeten worden gedeeld en ter afhandeling aan de bestuurder moeten worden gelaten. De raad communiceert in al deze gevallen eenduidig en verwijst actief naar de bestuurder, zonder zelf standpunten in, dan wel besluiten te nemen.

2. Visie op bestuur

2.1 Uitgangspunten

De bestuurder is verantwoordelijk voor het functioneren en presteren van de organisatie en legt daarover intern verantwoording af aan de raad. De bestuurder richt een professionele werkorganisatie in waarbij vanuit rentmeesterschap gewerkt wordt aan een doelmatige bedrijfsvoering, waarbij de continuïteit van de organisatie is geborgd. De bestuurder is belast met het besturen van Patrimonium, waarbij de bestuurder verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de corporatie, de strategie, het beleid, de financiering en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. De bestuurder legt hierover verantwoording af aan de raad.

De bestuurder richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van Patrimonium in het licht van haar volkshuisvestelijke en maatschappelijke doelstelling en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van bij de corporatie betrokkenen af. Daarbij werkt de bestuurder vanuit de missie en visie en heeft een intrinsieke motivatie om maatschappelijk van waarde te zijn en volkshuisvestelijke en bedrijfsmatige resultaten te behalen met de organisatie.

Patrimonium is een corporatie die maatschappelijk is verankerd. Daarbij past een open houding naar onze belanghouders. De bestuurder heeft hierin een voorbeeldfunctie voor de organisatie. De bestuurder opereert open en is controleer en toetsbaar. Hij staat voor good governance en handhaaft ook de governancestructuur. Gevraagd en ongevraagd legt de bestuurder verantwoording af over het handelen.

De bestuurder is verantwoordelijk voor de naleving van alle relevante wet- en regelgevingen voor het beheersen van de risico's verbonden aan de activiteiten van Patrimonium. De bestuurder rapporteert hierover aan en bespreekt de interne risicobeheersing- en controlesystemen met de raad en zijn auditcommissie.

2.2 Informatievoorziening

Om de raad haar toezichthoudende rol goed te kunnen laten vervullen, voorziet de bestuurder de raad actief van gedegen, betrouwbare en actuele informatie. Daarbij kan gedacht worden aan fysieke rapportages als kwartaalrapportages, actualiteitenmemo's, jaarverslagen, projectvoorstellen, etc. De basis is vertrouwen maar tegelijkertijd heeft de raad de taak om kritisch door te vragen en actief zichzelf te overtuigen dat de juiste informatie gedeeld wordt.

De betrouwbaarheid en de volledigheid van de financiële- en risico-informatie wordt getoetst door de controller. Hij kan daarbij door de bestuurder als wel de raad worden geraadpleegd.

3. Visie op toezicht

3.1 Houding

Zowel raad als bestuurder staan voor een houding die past bij de waarden en identiteit van waaruit Patrimonium werkt aan haar maatschappelijke opgaven. Dat vraagt om een raad die authentiek is en staat voor:

Betrokkenheid: de raad weet op hoofdlijnen wat er speelt in de organisatie, zonder zich te verliezen in details en concrete dossiers en voelt zich betrokken bij de doelgroep en de opgaven waar Patrimonium voor staat. De raad spant zich in om actief aanwezig te zijn bij brede stakeholdersbijeenkomsten en overlegt jaarlijks tweemaal met de bestuurder van de HPPG en met de OR.

Open relatie: de raad staat voor openheid, een positief kritische houding en transparantie naar elkaar toe en verwacht dat ook van de bestuurder. RvC-leden hebben oog voor elkaar.

Gedeelde waarden: de raad is in al zijn handelen aanspreekbaar op christelijke waarden en staat voor continuïteit van deze gedeelde waarden.

Betrouwbaarheid & vertrouwen: de raad stuurt op effectief vertrouwen (i.p.v. blind vertrouwen), waarbinnen - indien nodig - ruimte is voor constructief wantrouwen (i.p.v. negatief wantrouwen). Dat beschouwt de raad als een teken van kracht en taakvolwassenheid.

Ontwikkelen en lerend: de raad gaat uit van het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden en stelt jaarlijks hiervoor een opleidingsplan voor zichzelf op. De PE-punten worden gehaald. De raad organiseert zowel onderling als extern jaarlijks feedback voor zichzelf en geeft de bestuurder feedback zo vaak als nodig. De raad hecht eraan dat iedereen jaarlijks wordt beoordeeld.

Ruimte voor meningen & Uitgesteld oordeel: De raad komt met een gezamenlijk standpunt, maar daarbij is er ruimte binnen de raad voor verschillende meningen. Er is een houding waarbij men benieuwd is naar de mening van anderen en vragen stelt voordat er geoordeeld wordt.

Respect De raad gaat uit van het goede gesprek op basis van respect voor elkaar en de positie die iemand heeft. Juist door het aangaan van dat goede gesprek komt er duiding op datgene waar we als corporatie me bezig zijn.

3.2 Organisatie

Samenstelling

De raad is zodanig samengesteld dat er diversiteit is in samenstelling om vanuit verschillende achtergronden en expertisegebieden goed toezicht te kunnen houden en oog te hebben voor de diverse belangen waar Patrimonium rekening mee te houden heeft. Dit komt tot uiting in de profielschets die periodiek wordt geëvalueerd en bijgesteld en rekening houdt met de geschiktheidsmatrix zoals opgesteld door de Autoriteit Woningcorporaties.

Commissies

De raad heeft een tweetal commissies waarbij een aantal specifieke taken zijn belegd:

De Auditcommissie (AC), die belast is met werking van de financiële kolom. Als belangrijkste taak heeft de AC om enerzijds de kwaliteit en wijze van totstandkoming van de financiële informatievoorziening van Patrimonium te bewaken en anderzijds het bewaken van de wijze waarop de interne beheersing is vormgegeven.

De Remuneratiecommissie is ingesteld ter ondersteuning van de werkgeversrol van de raad en adviseert de raad omtrent de werving, selectie, (her)benoeming, beoordeling en bezoldiging van bestuur en leden van de raad.

Informatievoorziening & verantwoording

De raad laat zich breed informeren met kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over de organisatie. Daarbij wordt de raad geïnformeerd door de bestuurder, controller, de bestuurssecretaris, de externe accountant en de externe toezichthouder. De raad haalt zelf ook informatie op bij interne en externe partijen. Denk daarbij aan de HPPG, MT en de OR waar jaarlijkse gesprekken mee plaatsvinden. Maar ook publicaties van VTW, Aedes en andersoortige relevante informatiebronnen.

Bij transparantie hoort een heldere verantwoording. In het verslag van de raad in het jaarverslag legt de raad verantwoording af.

Educatie & zelfevaluatie

Als raad die uitgaat van leren en ontwikkelen vinden we regelmatige bijscholing van belang om de ontwikkelingen die zich binnen en buiten de sector voor doen goed te volgen. Daarover wordt binnen de raad gesproken en elk lid van de raad houdt zich aan de richtlijnen van de VTW op het gebied van Permanente educatie. Voor goed toezicht is het van belang dat de profielen van bestuur en raad aansluiten bij de situatie van Patrimonium en de eisen die vanuit wet- en regelgeving ten aanzien van toezicht worden gesteld. Het herijken van de profielen is dan ook een voorwaarde. Daartoe dient onder andere de zelfevaluatie.

3.3 Rollen

3.3.1 Klankbord

De raad denkt vanuit haar klankbordrol actief mee over de relevante ontwikkelingen die van waarde zijn voor de maatschappelijke opdracht waar Patrimonium voor staat. Door een integrale samenstelling is de raad in staat om vanuit diverse invalshoeken invulling te geven aan haar klankbordrol. Daarbij komt dit o.a. tot uiting bij betrokkenheid bij strategieontwikkeling en strategische vraagstukken.

3.3.2 Werkgever

De raad beoordeelt het functioneren van het bestuur. Daarom maken raad en bestuur jaarlijks afspraken over het jaarplan en de daaruit afgeleide voortgangsdocumentatie, aan de hand waarvan het bestuur verantwoording aflegt en het functioneren van de bestuurder getoetst wordt.

3.3.3 Toezicht

Toezicht is voor ons het verzamelen van de informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren. In zijn rol van toezichthouder is de raad verantwoordelijk voor:

- het toezicht houden op het beleid van de bestuurder, de realisatie van de strategische doelstellingen van de corporatie en de wijze waarop de bestuurder het beleid uitvoert;
- het oog houden op risico's die de realisatie van de doelstellingen bedreigen;
- het toezicht houden op de algemene gang van zaken binnen de corporatie;
- het goedkeuren van besluiten van de bestuurder over belangrijke onderwerpen, indien zulke besluiten aan goedkeuring van de raad zijn onderworpen.

Vanuit de waarden van waaruit we als Patrimonium werken kijken we bij ons toezicht meer in het bijzonder naar wat ons doen en laten bijdraagt aan:

- (Kwetsbare) doelgroepen (wat realiseren/ betekenen we voor onze doelgroep?)
- Leefbaarheid in de wijken (wat dragen we bij aan leefbare buurten?)
- Goed rentmeesterschap
  - Duurzaamheid (hoe geven we onze aarde door naar volgende generaties?)
  - Financieel solide (zijn toekomstige generaties ook nog financieel in staat te investeren?)
  - Lage bedrijfslasten (zijn we sober en doelmatig in onze bedrijfsvoering?)

Strategie

De bestuurder is er verantwoordelijk voor dat er een ondernemingsplan en strategisch voorraadbeleidsplan is opgesteld. Deze worden door de raad goedgekeurd. Jaarlijks wordt via de begroting, de jaarverslaglegging en een update van de het strategisch voorraadbeleidsplan getoetst in hoeverre de plannen passen binnen de strategisch afgesproken koers en of actualiteit in maatschappelijke ontwikkelingen hierin zijn meegenomen.

Prestaties

Via kwartaalrapportages wordt de raad voorzien van informatie over de voortgang van de begroting en de daarin opgestelde plannen. Daarin is ook opgenomen een doorkijk naar de geprognoseerde realisatie voor het gehele jaar. In het jaarverslag wordt teruggekeken naar de behaalde resultaten, waarbij er ook gereflecteerd wordt naar de maatschappelijke opgaven die er liggen.

Governance, Risico en Fraude

Eenmaal per jaar wordt in de raad de fraude-en risicomatrix besproken. In de kwartaalrapportage zijn de belangrijkste risico's opgenomen. Ook bij de projectvoorstellen zijn de risico's beschreven en worden deze voorzien van een controlstatement van de controller. Ook is er meerdere keren aandacht voor integriteit en wordt hierbij stilgestaan in de gesprekken met de accountant en de OR. Jaarlijks wordt in afstemming tussen de bestuurder en de raad een jaarplanning en vergaderagenda opgesteld. Dit geeft zowel voor de raad als de organisatie duidelijkheid over de (actuele) thema's waar dat jaar specifiek aandacht voor is.

Belanghouders

Bestuurder en raad informeren elkaar over de gesprekken die plaatsvinden met de verschillende belanghouders. In ons opgestelde belanghoudersbeleid staan deze benoemd.

Bijlage 1 Toezicht- en toetsingskader